DOI: https://doi.org/10.37547/supsci-oje-05-03-01 Pages: 1-8

Oriental Journal of Education

WORLD LANGUAGES AND THE CHARACTERISTICS OF THE KOREAN LANGUAGE "LINGUISTIC AND TYPOLOGICAL ANALYSIS"

Dilfuza Abbasova
Associate Professor at the Higher School of Korean Studies
Tashkent State University of Oriental Studies
Tashkent, Uzbekistan
E-mail: dilfuzaabbasova84@gmail.com

ABOUT ARTICLE

Key words: world languages, phonetics, grammar, lexicon, genealogical classification, typological classification, Korean language, writing system, language structure, linguistics, honorifics, Hangul, language evolution, language influence, cultural heritage.

Received: 26.04.25
Accepted: 28.04.25
Published: 01.05.25

Abstract: This article analyzes the unique characteristics of world languages. While languages differ from each other in phonetic, grammatical, and lexical aspects, their classification and development are also of great significance. The article explores the genealogical and typological classification of languages, their phonetic features, grammatical structure, and distinctive lexical characteristics. Additionally, this article examines the unique features of the Korean language. Korean stands out from other languages due to its grammatical structure, phonetic characteristics, writing system, and lexical composition. The article provides information on the origins of the Korean language, its genealogical classification, and its connections with other languages. This study helps to gain a deeper understanding of the linguistic characteristics of the Korean language.

JAHON TILLARI VA KOREYS TILINING O'ZIGA XOS JIHATLARI "LINGVISTIK VA TIPOLOGIK TAHLIL"

Dilfuza Abbasova
Koreyashunoslik oliy maktabi dotsenti
Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti
Toshkent, O'zbekiston
E-mail: dilfuzaabbasova84@gmail.com

MAQOLA HAQIDA

Kalit so'zlar: Jahon tillari, fonetika, grammatika, leksika, genealogik tasnif, tipologik tasnif, koreys tili, yozuv tizimi, til strukturasi, lingvistika, hurmat darajalari, Hangul, til

Annotatsiya. Ushbu maqolada jahon tillarining o'ziga xos jihatlari tahlil qilinadi. Dunyo tillari fonetik, grammatik va leksik jihatdan bir-biridan farq qilishi bilan birga,

o‘zgarishi, tillararo ta’sir, madaniy meros.

ularning tasnifi va taraqqiyoti ham muhim ahamiyat kasb etadi. Maqolada tillarning genealogik va tipologik tasnifi, ularning fonetik xususiyatlari, grammatik tuzilishi hamda leksik tarkibidagi o‘ziga xos jihatlar yoritiladi. Hamda, ushbu maqolada koreys tilining o‘ziga xos jihatlari tahlil qilinadi. Koreys tili grammatik tuzilishi, fonetik xususiyatlari, yozuv tizimi va leksik tarkibi bilan boshqa tillardan ajralib turadi. Maqolada koreys tilining kelib chiqishi, genealogik tasnifi va turli tillar bilan bog‘liqligi haqida ma’lumot beriladi. Mazkur maqola koreys tilining lingvistik xususiyatlarini chuqurroq tushunishga yordam beradi.

МИРОВЫЕ ЯЗЫКИ И ОСОБЕННОСТИ КОРЕЙСКОГО ЯЗЫКА «ЛИНГВИСТИЧЕСКИЙ И ТИПОЛОГИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ»

Дилфуза Аббасова
Доцент Высшей школы кореееведения
Ташкентского государственного университета востоковедения
Ташкент, Узбекистан
E-mail: dilfuzaabbasova84@gmail.com

О СТАТЬЕ

Ключевые слова: мировые языки, фонетика, грамматика, лексика, генеалогическая классификация, типологическая классификация, корейский язык, система письма, структура языка, лингвистика, уровни вежливости, Хангыль, эволюция языка, языковое влияние, культурное наследие.

Аннотация: В данной статье анализируются уникальные особенности мировых языков. Несмотря на то, что языки различаются по фонетическим, грамматическим и лексическим характеристикам, их классификация и развитие также имеют большое значение. В статье рассматриваются генеалогическая и типологическая классификации языков, их фонетические особенности, грамматическая структура и характерные черты лексического состава. Кроме того, в данной статье рассматриваются уникальные особенности корейского языка. Корейский язык отличается от других языков своей грамматической структурой, фонетическими характеристиками, системой письма и лексическим составом. В статье представлена информация о происхождении корейского языка, его генеалогической классификации и связи с другими языками. Данное исследование способствует более глубокому пониманию лингвистических особенностей корейского языка.

Kirish. Til – insoniyat madaniyatining eng muhim unsurlaridan biri bo‘lib, u nafaqat aloqa vositasi, balki xalqning tarixi, tafakkuri va dunyo qarashini aks ettiruvchi ko‘zgudir. Bugungi kunda

dunyoda taxminan 7000 ga yaqin til mavjud bo‘lib, har biri o‘ziga xos fonetik, grammatik va leksik xususiyatlarga ega. Har bir xalqning tili uning hayot tarzi, an’analari va madaniy merosi bilan chambarchas bog‘liqdir. Shuning uchun tillarni o‘rganish faqat lingvistika sohasi bilan cheklanib qolmay, balki u insoniyat tarixini, jamiyatning rivojlanish jarayonlarini anglashga ham xizmat qiladi.

Jahon tillari o‘z tuzilishi va qo‘llanilish xususiyatlariga ko‘ra turli guruhlarga bo‘linadi. Ba’zi tillar analitik tuzilishga ega bo‘lib, ularda so‘zlarning o‘zgarishi minimal darajada bo‘ladi (masalan, xitoy va ingliz tillari), boshqalari esa sintetik xususiyatga ega bo‘lib, so‘zlarning shakllanishida qo‘shimchalar muhim rol o‘ynaydi (masalan, rus va o‘zbek tillari). Bundan tashqari, har bir tilning o‘ziga xos fonetik tizimi bo‘lib, ba’zi tillar tonallik xususiyatiga ega (masalan, xitoy tili), boshqalari esa urg‘u va bo‘g‘inlarning o‘ziga xos tartibi bilan ajralib turadi [Кристал, 2010:499].

Dunyodagi tillarning yana bir muhim jihati – ularning leksik boyligidir. Har bir til o‘z tarixiy rivojlanishi davomida boshqa tillardan so‘zlarni o‘zlashtirgan. Masalan, o‘zbek tiliga arab, fors, rus va ingliz tillaridan ko‘plab so‘zlar kirib kelgan. Shuningdek, til orqali xalqning dunyoqarashi ham aks etadi. Ba’zi tillarda tabiat hodisalari yoki ranglarni ifodalovchi so‘zlar juda ko‘p bo‘lsa, boshqalarida esa ijtimoiy munosabatlarni ifodalovchi iboralar rivojlangan bo‘ladi. Shu bois, jahon tillarining o‘ziga xos jihatlarini o‘rganish nafaqat lingvistlar uchun, balki madaniyatshunoslar, tarixchilar va sotsiologlar uchun ham dolzarbdir. Har bir til insoniyat merosining ajralmas qismi bo‘lib, uni o‘rganish va asrab-avaylash global ahamiyatga ega masalalardan biridir.

Dunyo tillari insoniyat madaniyatining eng muhim unsurlaridan biri bo‘lib, har bir til o‘z xalqining tarixi, tafakkuri va madaniyatini aks ettiradi. Bugungi kunda taxminan 7000 ga yaqin til mavjud bo‘lib, ularning har biri o‘ziga xos fonetik, grammatik va leksik xususiyatlarga ega. Jahon tillarining bu xilma-xilligi nafaqat lingvistika nuqtai nazaridan, balki sotsiologiya va madaniyatshunoslik jihatidan ham katta ahamiyat kasb etadi. Ushbu maqolada turli tillarning farqli jihatlari, ularning tasnifi, fonetik va grammatik tuzilishi, leksik boyligi hamda dunyoqarashga ta’siri haqida so‘z yuritamiz [https://www.ethnologue.com].

Asosiy qism. Jahon tillarining tasnifi. Dunyo tillari turli mezonlarga ko‘ra tasnif qilinadi. Ularning eng mashhur tasniflaridan biri genealogik tasnif bo‘lib, tillar kelib chiqishiga qarab guruhlanadi. Masalan, Indo-Yevropa tillari (ingliz, rus, fransuz, nemis), Turkiy tillar (o‘zbek, turk, qozoq, uyg‘ur), Xitoy-tibet tillari (xitoy, tibet) va Semit-xamit tillari (arab, ibroniy) shular jumlasidandir. Bu tillarning kelib chiqishi va rivojlanishi tarixiy jarayonlar bilan chambarchas bog‘liq bo‘lib, ularning lug‘ati, grammatikasi va tovush tizimi ham shu omillar ta’sirida shakllangan. Bundan tashqari, tillar grammatik tuzilishiga ko‘ra tipologik tasnif asosida ham ajratiladi. Masalan, analitik tillar (xitoy, ingliz) so‘zlarning tartibiga tayanib, kamroq qo‘shimchalardan foydalanadi, sintetik tillar (o‘zbek, rus) esa grammatik ma’nolarni ifodalash uchun so‘z o‘zgarishlariga va

qo‘shimchalarga tayanadi. Shuningdek, polisintetik tillar (eskimos tili) bir nechta so‘zni bitta murakkab so‘zga jamlash xususiyatiga ega.

Fonetik xususiyatlar. Jahon tillarining fonetik tizimi har xil bo‘lib, ayrim tillar o‘ziga xos tovushlarga ega. Masalan, tonal tillar (xitoy, vetnam, tay) so‘zning ma’nosini urg‘u va ohang o‘zgarishi orqali belgilaydi. Ba’zi tillar o‘ziga xos undosh tovushlarga ega: arab va nemis tillarida bo‘g‘izdan keladigan maxsus tovushlar mavjud, turkiy tillarda esa undosh va unli tovushlarning uyg‘unligi (singarmonizm) muhim ahamiyat kasb etadi. Fonetik tizim har bir tilning talaffuzi va ohangdorligiga ta’sir qiladi.

Grammatik tuzilishning farqlari. Har bir tilning grammatik tuzilishi ham turlicha bo‘lib, ba’zi tillarda so‘z tartibi qat’iy bo‘lsa, boshqalarda erkin bo‘lishi mumkin. Masalan, ingliz va xitoy tillarida so‘z tartibi qat’iy bo‘lib, ma’no asosan tartib orqali ifodalanadi (I read a book – Men kitob o‘qiyman). Biroq, o‘zbek va rus tillarida so‘z tartibi erkin bo‘lib, ma’no asosan qo‘shimchalar orqali beriladi (Men kitobni o‘qiyman yoki Kitobni men o‘qiyman). Bundan tashqari, fe’llarning zamon shakllari ham tillarga ko‘ra farqlanadi. Masalan, ingliz tilida juda ko‘p zamon shakllari bor (I have been reading – Men o‘qib kelayapman), lekin o‘zbek tilida bu turdagi zamon shakllari kamroq va sodda (Men o‘qiyman, Men o‘qirdim). Shuningdek, ba’zi tillarda jins kategoriyasi mavjud bo‘lsa (rus, nemis, fransuz), o‘zbek va ingliz tillarida bu kategoriya mavjud emas.

Leksik xususiyatlar va madaniy ta’sir. Har bir tilning lug‘ati uning madaniyati va tarixini aks ettiradi. Masalan, o‘zbek tiliga arabcha (kitob, maktab), forscha (shirin, gul), ruscha (samolyot, zavod) va inglizcha (internet, kompyuter) so‘zlar kirib kelgan. Shuningdek, ayrim tillarda turli hodisalarni ifodalovchi so‘zlar juda ko‘p uchraydi. Masalan, eskimos tilida qorning turli holatlarini ifodalovchi o‘nlab so‘zlar mavjud bo‘lsa, nemis tilida juda uzun murakkab so‘zlar hosil qilish imkoniyati mavjud (Donaudampfschifffahrtsgesellschaft – “Dunay daryo kemachilik jamiyati”).

Leksik jihatdan ba’zi tillar dunyoqarashni ham shakllantiradi. Masalan, yapon va koreys tillarida hurmat darajasini bildiruvchi maxsus so‘z shakllari mavjud, arab tilida esa diniy iboralar va duo shakllari juda keng tarqalgan.

Til va tafakkur aloqasi. Til inson tafakkuriga bevosita ta’sir qiladi. Sapir-Uorf gipotezasiga ko‘ra, insonlar atrof-muhitni o‘z ona tilida qanday ifodalay olsa, shunday qabul qiladi. Masalan, yapon tilida ijtimoiy ierarxiya muhim bo‘lgani sababli hurmat darajasi bo‘yicha turli talaffuz shakllari mavjud. Arab tilida esa diniy iboralar tilning muhim qismi bo‘lib, madaniyat va dunyoqarashga ta’sir ko‘rsatadi. Shuningdek, ba’zi tillarda vaqt tushunchasi boshqacha ifodalanadi. Masalan, xitoy tilida fe’llar zamonga qarab o‘zgarmaydi, balki qo‘shimcha so‘zlar orqali vaqt ko‘rsatiladi. Ingliz tilida esa zamon shakllari juda batafsil ifodalangan.

Koreys tili (한국어, Hangugeo) dunyodagi eng qiziqarli va o‘ziga xos tillardan biri bo‘lib, Janubiy Koreya va Shimoliy Koreyaning rasmiy tili hisoblanadi. Koreys tilida 80 milliondan ortiq

inson so‘zlashadi, shuningdek, Xitoy, AQSh, Yaponiya va Markaziy Osiyodagi koreys diasporasi ham ushbu tildan foydalanadi. Ushbu maqolada koreys tilining fonetik, grammatik va leksik xususiyatlari, uning yozuv tizimi va boshqa tillar bilan bog‘liqligi haqida so‘z yuritiladi [King, 2006:275].

Koreys tili tilshunoslar orasida ko‘p bahs-munozaraga sabab bo‘lgan til bo‘lib, hozirgi vaqtda yakka til (isolated language) sifatida qaraladi. Bu shuni anglatadiki, koreys tili dunyodagi yirik til oilalaridan biriga aniq bog‘lanmagan.

Ba’zi tilshunoslar uni altay tillari oilasi (turkiy, mo‘g‘ul va tungus tillari) bilan bog‘lashga harakat qilgan. Chunki koreys tili grammatik jihatdan turkiy va mo‘g‘ul tillariga o‘xshashliklarga ega. Shu bilan birga, koreys tilining qadimgi davrlarida xitoy tili katta ta’sir ko‘rsatgan va leksik jihatdan uning izlari hozirgacha saqlanib qolgan.

Yozuv tizimi – Hangul (한글). Koreys tilining eng o‘ziga xos jihatlaridan biri uning yozuv tizimi – Hangul (한글) hisoblanadi. Hangul 1443-yilda Qirol Sejong tomonidan ixtiro qilingan bo‘lib, xalq uchun oson o‘rganiladigan va talaffuzga mos yozuv tizimi sifatida ishlab chiqilgan. 24 ta harfdan iborat (10 ta unli, 14 ta undosh).

Xitoy va yapon yozuvlaridan farqli o‘laroq, Hangul harflari fonetik jihatdan mukammal tizimga ega bo‘lib, so‘z qanday talaffuz qilinsa, xuddi shunday yoziladi. Masalan: *한국어* [Hangugeo] – *“Koreys tili”, 사랑* [Sarang] – *“Sevgi”, 학교* [Hakgyo]– *“Maktab”*. Shuningdek, Koreyada xitoycha iyerogliflar (Hanja, 漢字) ham ishlatilgan, lekin hozirgi kunda asosan tarixiy va rasmiy hujjatlarda uchraydi[Sohn, 1999:412].

Koreys tilining fonetik xususiyatlari. Koreys tili talaffuzi va ohangdorligi jihatidan boshqa tillardan farqlanadi. Unli va undosh tovushlar uyg‘unligi: Hangul tizimida tovushlar juda tizimli bo‘lib, undoshlar va unli tovushlar o‘zaro uyg‘unlashadi. Ikki yoki uch harfli undosh tovushlar mavjud: Masalan, kk (ㄲ), tt (ㄸ), pp (ㅃ), ss (ㅆ), jj (ㅉ) kabi undoshlar koreys tilining o‘ziga xos jihatlaridan biridir.

Grammatik xususiyatlari. Koreys tili grammatik jihatdan turkiy tillarga o‘xshash bo‘lib, so‘zlarning o‘zgarishi va gap tuzilishi jihatidan o‘ziga xos xususiyatlarga ega. SOV (Subyekt + Ob’yekt + Fe’l) so‘z tartibi orqali gap tuzish mumkin. Masalan: *나는 밥을 먹어요*. [Naneun babeul meogeoyo.] - Men ovqat yeyapman.

Koreys tilida fe’l har doim oxirida keladi, bu esa uni o‘zbek tiliga yaqinlashtiradi.

Fe’l va sifatlarning qo‘shimchalar orqali o‘zgarishi. *공부하다* [gongbuhada] – “o‘qimoq, ta’lim olmoq”, *공부합니다* [gongbuhamnida] – rasmiy shakl, *공부해요* [gongbuhaeyo] – odatiy shakl, *공부했어요* [gongbuhaesseoyo[– o‘tgan zamon.

Koreys tilida hurmat shakllari (존댓말, jondaenmal) mavjud bo‘lib, odamning yoshi va ijtimoiy mavqeiga qarab turli xil fe’llardan foydalaniladi.

Masalan: Do‘stona shakl: *먹어* [meogeo] – “Ye”, hurmatli shakl: *먹어요* [meogeoyo] – “Yeysiz”, rasmiy shakl: *드십니다* [deusimnida] – “Yeyaptilar”.

Hurmat darajalarining mavjudligi koreys madaniyatining ijtimoiy ierarxiyaga asoslanganligini ko‘rsatadi.

Leksik xususiyatlari. Koreys tilidagi so‘zlarning katta qismi uchta asosiy manbadan kelib chiqqan: **고유어** - Koreys tiliga xos so‘zlar: *하늘* [haneul[– osmon, *물* [mul] – suv, *사랑* [sarang] – sevgi. **한자어** - Xitoy tilidan o‘zlashgan so‘zlar (Hanja so‘zlar): *학교* [hakgyo] – maktab, *전화* [jeonhwa] – telefon, *경제* [gyeongje] – iqtisodiyot. **외래어**- G‘arbiy tillardan kirib kelgan so‘zlar: *컴퓨터* [keompyuteo] – kompyuter, *카페* [kape] – kafe, *택시* [taekshi] – taksi.

Xulosa. Jahon tillari insoniyat madaniyatining ajralmas qismi bo‘lib, har bir xalqning tarixini, madaniyatini va tafakkur tarzini aks ettiradi. Bugungi kunda mavjud 7000 ga yaqin til turli fonetik, grammatik va leksik jihatlarga ega bo‘lib, ularning xilma-xilligi inson tafakkurining boyligini ko‘rsatadi. Ushbu maqolada tillarning tasnifi, fonetik va grammatik xususiyatlari, leksik boyligi hamda inson dunyoqarashiga ta’siri haqida so‘z yuritildi. Xulosa sifatida aytish mumkinki, til nafaqat aloqa vositasi, balki madaniyatni shakllantiruvchi va uni avloddan-avlodga yetkazuvchi eng muhim omillardan biridir.

Jahon tillari turli mezonlarga ko‘ra tasnif qilinadi. Genealogik tasnifga ko‘ra, tillar kelib chiqishiga qarab turli guruhlarga ajratiladi. Masalan, Indo-Yevropa tillari ingliz, rus, fransuz va nemis tillarini o‘z ichiga oladi, Turkiy tillar esa o‘zbek, turk, qozoq va uyg‘ur tillaridan tashkil topgan. Shuningdek, Xitoy-tibet va Semit-xamit tillari kabi katta tillar oilalari ham mavjud. Ushbu tillar o‘z rivojlanish jarayonida o‘zaro ta’sir qilib, ko‘plab o‘zlashmalar va grammatik o‘zgarishlarni boshdan kechirgan.

Grammatik tuzilish jihatidan ham tillar turli ko‘rinishga ega. Ba’zi tillar, masalan, ingliz va xitoy tillari analitik bo‘lib, ularda so‘zlarning tartibi qat’iy belgilangan. Boshqa tillar esa, masalan, rus va o‘zbek tillari sintetik bo‘lib, qo‘shimchalar orqali so‘z shakllari o‘zgaradi. Ayrim tillar esa polisintetik bo‘lib, ularda butun bir fikr bitta murakkab so‘z tarkibida ifodalanishi mumkin. Har bir grammatik tuzilishning o‘ziga xos afzalliklari va cheklovlari mavjud bo‘lib, u tilning madaniyat va jamiyat bilan qanday bog‘langanligini ko‘rsatadi.

Fonetik jihatdan jahon tillari juda xilma-xildir. Ayrim tillarda ohang (tonal tizim) juda muhim bo‘lib, xitoy va vetnam tillarida bir xil so‘z turli urg‘u bilan aytilganda butunlay boshqa ma’noni anglatishi mumkin. Boshqa tillarda esa, masalan, arab va nemis tillarida, bo‘g‘iz tovushlari mavjud bo‘lib, ular talaffuzni murakkablashtiradi. Turkiy tillarda esa undoshlar va unlilar uyg‘unligi katta rol

o‘ynaydi. Bu fonetik xususiyatlar har bir tilning o‘ziga xos ohangdorligini va talaffuz qoidalarini shakllantiradi.

Leksik jihatdan esa har bir til o‘z madaniyati va tarixiga bog‘liq holda rivojlangan. Masalan, eskimos tilida qorning turli holatlarini ifodalovchi o‘nlab sinonimlar mavjud bo‘lsa, arab va yapon tillarida hurmat ifodalovchi maxsus so‘z shakllari rivojlangan. Ingliz tili dunyodagi eng ko‘p o‘zlashmalarni o‘z ichiga olgan til bo‘lsa, o‘zbek tiliga arab, fors, rus va ingliz tillaridan juda ko‘p so‘zlar kirib kelgan. Bu esa tillarning bir-biriga ta’siri va ularning doimiy rivojlanishini ko‘rsatadi.

Jahon tillarining o‘ziga xos jihatlari inson tafakkuriga ham ta’sir qiladi. Sapir-Uorf gipotezasiga ko‘ra, inson o‘z ona tilida qanday ifoda berishi mumkin bo‘lsa, shunday fikrlaydi. Masalan, yapon tilida ijtimoiy daraja va hurmat ifodalari kuchli rivojlangan bo‘lsa, arab tilida diniy iboralar ko‘p qo‘llaniladi. Ingliz tilida esa zamon shakllari aniq belgilangan bo‘lib, bu til so‘zlovchilari uchun vaqt tushunchasi juda muhim ekanligini ko‘rsatadi. Demak, til va tafakkur o‘zaro bog‘liq bo‘lib, insonning dunyoni qanday idrok etishiga bevosita ta’sir qiladi. Bugungi globallashuv sharoitida tillarning o‘zaro ta’siri kuchayib bormoqda. Internet va xalqaro kommunikatsiya vositalari tufayli dunyo tillari bir-biriga ta’sir qilmoqda. Ko‘plab tillar yangi texnologik va ilmiy atamalarni o‘zlashtirayotgan bo‘lsa, ayrim tillar esa yo‘qolib borayotgan xavf ostida. UNESCO ma’lumotlariga ko‘ra, har yili dunyoda o‘nlab tillar yo‘qolib ketmoqda, chunki ularning so‘zlashuvchilari boshqa tillarga o‘tmoqda. Bu esa lingvistik xilma-xillikka tahdid solmoqda va dunyoning madaniy merosini yo‘qotish xavfini tug‘dirmoqda. Shunday ekan, tillarni o‘rganish va ularni asrab-avaylash global ahamiyatga ega masalalardan biridir. Jahon tillari insoniyat tafakkuri va madaniyatining xilma-xilligini aks ettiruvchi boylikdir. Ularning har biri o‘zining betakror fonetik, grammatik va leksik xususiyatlariga ega bo‘lib, ular orqali insonlar o‘z fikrlarini ifoda etadi, bilimlarni avloddan-avlodga yetkazadi va dunyo bilan aloqa o‘rnatadi. Tillarning yo‘qolib ketishining oldini olish uchun ularni o‘rganish, o‘rgatish va rivojlantirish muhim ahamiyatga ega.

Xulosa qilib aytish mumkinki, jahon tillari inson tafakkuri, madaniyati va jamiyat hayotining ajralmas qismidir. Ularning fonetik, grammatik va leksik jihatlarini chuqur o‘rganish nafaqat lingvistlar, balki tarixchilar, sotsiologlar va madaniyatshunoslar uchun ham katta ahamiyat kasb etadi. Globallashuv sharoitida tillarning o‘zaro ta’siri kuchayib borayotgan bir vaqtda, ularning o‘ziga xos xususiyatlarini o‘rganish va qadrlash yanada dolzarb masalaga aylanmoqda. Shuning uchun har bir inson o‘z ona tilini asrab-avaylashi, boshqa tillarni o‘rganishga qiziqishi va jahon tillarining boy merosini o‘rganishga harakat qilishi lozim.

Jahon tillarining o‘ziga xosligi – insoniyat madaniy merosining ajralmas qismi bo‘lib, ularning har biri o‘ziga xosligi bilan qadrli va muhimdir. Har bir tilning rivojlanishi va saqlanishi uchun xalqaro hamkorlik, ta’lim va madaniyat almashinuvlari muhim rol o‘ynaydi. Shunday ekan, tillar nafaqat aloqa vositasi, balki insoniyatning tarixiy va madaniy boyligi sifatida e’tirof etilishi kerak.

Koreys tili o‘ziga xos fonetik, grammatik va leksik xususiyatlarga ega bo‘lib, uning yozuv tizimi ham boshqa tillardan farq qiladi. SOV so‘z tartibi, fe’l va sifatlardagi murakkab qo‘shimchalar tizimi, hurmat darajalari va xitoy tilidan o‘zlashgan so‘zlar uning muhim jihatlaridan hisoblanadi. Bugungi kunda koreys tili global miqyosda ommalashib, K-pop, filmlar, texnologiya va madaniyat orqali butun dunyo bo‘ylab o‘rganilmoqda. Koreys tilini o‘rganish nafaqat lingvistik qiziqish, balki Koreya madaniyatini chuqurroq tushunish uchun ham katta imkoniyat yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1.Crystal, D. (2010). The Cambridge Encyclopedia of Language. Cambridge University Press, 2010.

2.Comrie, B. (1989). Language Universals and Linguistic Typology: Syntax and Morphology. University of Chicago Press, 1989.

3.Sapir, E. (1921). Language: An Introduction to the Study of Speech. Harcourt, Brace & Com pany, 1921.

4.Whorf, B. L. (1956). Language, Thought, and Reality: Selected Writings of Benjamin Lee W horf. MIT Press, 1956.

5.Trudgill, P. (2000). Sociolinguistics: An Introduction to Language and Society. Penguin Boo ks.

6.Sohn, H. (1999). The Korean Language. Cambridge University Press, 1999.

7.King, R. (2006). The Korean Alphabet: Its History and Structure. University of Hawaii Press, 2006.

8.Lee, I. & Ramsey, S. R. (2000). The Korean Language. SUNY Press 2000.

9.Yuldashev, A., & Mahmudov, N. (2018). O‘zbek tilshunosligi asoslari. Toshkent: Fan nashri yoti 2018.

10.Bozorov, O. (2020). Til va tafakkur uyg‘unligi. Toshkent: Sharq nashriyoti, 2020.

11.Ethnologue (2023). Languages of the World. SIL International. https://www.ethnologue.co m

12.UNESCO (2021). Atlas of the World’s Languages in Danger. https://www.unesco.org